

Таким чином, в сучасних умовах актуальною проблемою в вищих навчальних закладах, що готують спеціалістів з маркетингу, є всебічне виховання та підготовка молоді до ринкової економіки для формування їхньої професійної компетенції. Формування професійної компетенції випускників вищих навчальних закладів може протікати успішно тільки в умовах управління навчальним процесом з використанням активних методів навчання та впровадженням інновацій у навчанні як з боку керівників навчальних закладів, так і з боку викладачів. Отже, виховання професійної свідомості молоді покладатиметься на навчальний процес завдяки новітнім педагогічним технологіям на високої кваліфікації викладачів.

Цал-Цалко Ю. С.,
д-р екон. наук, проф. зав. кафедри економіки
Житомирський державний технологічний університет,

ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Відомий вчений в галузі менеджменту з Нідерландів Хюберт Рамперсад відзначає, що ключем успіху господарюючих систем служить простота — людей, організаційної структури, бізнес-процесів, продуктів і мови, на якій розмовляють підприємці.

На даний час, коли Україна здійснює перехід до ринкової економіки, змінює орієнтири економічного розвитку, формує власну теорію і практику оцінки ефективності підприємницької діяльності, саме мові бізнесу необхідні істотні перетворення щодо впорядкування термінології економічних показників.

Для якісного і кількісного відображення явищ процесів, які характеризують результати господарювання, змінюється система показників, вдосконалюються правила побудови алгоритмів визначення числового значення предмета пізнання, впроваджуються нові форми одержання інформаційних ресурсів та їх формування в бухгалтерському, статистичному і податковому обліку. Це, у свою чергу, зумовило необхідність появи но-

вих законодавчих та нормативно-правових документів, розроблення облікової політики підприємств, підготовки і перепідготовки кадрів для роботи за таких умов.

Водночас, впорядкування термінології мови бізнесу створило проблеми щодо підготовки спеціалістів які б могли досить глибоко і об'єктивно відстежувати й аналізувати процеси і явища, які відбуваються в економіці та використовувати фінансову і статистичну звітність для потреб управління.

Сьогодні досить складно українському фахівцю визначитися, що розуміється під тим чи іншим поняттям, якщо в кожному науковому і навчальному виданні, нормативному акті та на практиці формується своє тлумачення. Крім того, в одній і тій же праці один і той же термін чи поняття може по-різному називатися.

А як це пояснити спеціалістам підприємств і тим, хто здобуває економічну освіту. З цього приводу можливо зазначити, що у нас сьогодні мабуть більше тих, хто пише книги, ніж тих, хто їх читає. Нерідко така ситуація є лише результатом бажання зробити сумнівний внесок у науку і таким чином вписатися в ринкову економіку.

Особливо слід виділити той факт, що спостерігається активне застосування нової термінології іншомовного походження, з'являється значна кількість перекладних видань з іноземними термінами без належного розуміння змісту цих понять і обґрунтування можливості їх використання в системі інформаційних ресурсів українських підприємств.

Одним з багатьох прикладів щодо таких фактів є існування у зарубіжній практиці показника маржинальний прибуток, який нав'язується авторами навчальних посібників і підручників з відома Міністерства освіти та науки України (надаються рекомендації) студентам економічних спеціальностей. І водночас, підприємства України починаючи з 2000 року формують, а статистичні органи оприлюднюють показник валовий прибуток, що дає можливість здійснювати більш зрозумілі і економічно обґрунтовані аналітичні дослідження для потреб користувачів.

Ця проблема є ще більш актуальною, тому, що в Україні діє повністю застарілий Державний стандарт «Облік, аналіз та планування господарювання на промисловому підприємстві. Терміни та визначення», затверджений наказом Держстандарту України № 333 від 28 грудня 1994 року.

Недоречним є формування власної економічної термінології у податковому законодавстві, в Господарському і Цивіль-

ному кодексах. Чинний Господарський кодекс містить статтю 142, яка дає визначення, що прибуток (доход) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу на суму валових витрат та суму амортизаційних відрахувань.

І зовсім інше його тлумачення дається в Положеннях стандартів бухгалтерського обліку, які забезпечують формування звітних показників діяльності підприємства: прибуток — сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Державний стандарт України визначає прибуток, як форму чистого доходу підприємства, що є тією часткою виручки від реалізації продукції, робіт чи послуг, яка залишається після сплати, покриття всіх витрат виробництва та реалізації.

Можна навести ще тлумачення терміну прибуток з найбільш відомої першої в Україні економічної енциклопедії: це — перетворена, похідна форма додаткової вартості, яка з кількісного аспекту є різницею між ціною продажу товару і витратами капіталу на її (можливо його. — Прим. автора) виробництво, а прибуток бухгалтерський — це перевищення валового доходу підприємства над його бухгалтерськими (зовнішніми) витратами.

Навіть при поверхневому ознайомленні з цими термінами, можна визначити, що ми маємо п'ять різних підходів до визначення поняття прибутку і його змісту.

Таким чином, виходячи з вище зазначеного, можна констатувати, що підготовка фахівців з економіки підприємства в Україні не має відповідного термінологічного забезпечення і потребує нагального вирішення. Важливу роль в цьому може відіграти не тільки видання державних стандартів економічних термінів і понять, але і термінологічних словників (словників-довідників), над якими необхідно постійно працювати — оновлювати, доповнювати і періодично їх перевидавати.

Тільки використання єдиних, обґрунтованих статистичною методологією, економічних термінів в процесі навчання спеціалістів дозволить підготувати фахівців високого професіонального рівня, які будуть спроможні виконувати виробничі функції в умовах ринкової економіки.